

Integrace: teorie a praxe

Integration: Theorie und Praxis

22. březen 2018 / 22. März 2018

Hotel Central, Plzeň

Pořadatel: Katedra blízkovýchodních studií, Západočeská univerzita v Plzni

Veranstalter: Lehrstuhl für Nahost-Studien, Westböhmisches Universität Pilsen

mintegration.org

Integrace: teorie a praxe

Integration: Theorie und Praxis

Úvodní slovo / Begrüßung durch:

David Šanc

Děkan Fakulty filozofické ZČU / Dekan der Philosophischen

Fakultät der WBU Pilsen

Moderátor / moderiert von:

Zbyněk Tarant

Katedra blízkovýchodních studií, ZČU / Lehrstuhl für Nahost-Studien, WBU

mintegration.org

A green curved arrow originates from the top of the letter 'm' and points to the top of the letter 'i' in the word 'integration'. The arrow is a solid green line with a small arrowhead at the end.

EVROPSKÁ UNIE -
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi

reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004015

Integrace cizinců a vzdělávací systém ČR

Mgr. Vladislav Günter

zástupce hlavního manažera projektu

Podpora **společného vzdělávání**
v pedagogické praxi

Čeština pro cizince

- priorita dle Koncepce integrace cizinců vlády ČR
- zdůrazňuje regionální dostupnost a různorodost dle potřeb cizinců
- fakticky prosazuje koncept češtiny jako druhého jazyka pro žáky – cizince/žáky s odlišným mateřským jazykem

Čeština pro cizince: stručný historický exkurz

2004:

- jediná systémová podpora jazykového vzdělávání probíhá skrze Státní integrační program pro azylanty (není dodnes dostatečně zajištěna – co do dostupnosti i kvality)
- pro jiné skupiny cizinců jsou dostupné převážně kurzy Ústavu jazykové a odborné přípravy UK, státních jazykových škol či soukromých agentur
- převážně dobrovolnické aktivity NNO
- neexistuje podmínka znalosti češtiny na určité úrovni pro získání trvalého pobytu
- neexistuje jednotný přístup pro posouzení znalosti češtiny při žádosti o občanství ČR
- „škola je nejlepší integrační nástroj“

2018:

- krajská centra na podporu integrace cizinců
- různorodé metodiky a přístupy neziskových aj. organizací
- různorodé nástroje podpory vzdělávání lektorů i učitelů (byť v nedostatečné kapacitě a tím i dopadu)
- různorodé zdroje podpory (byť roztržité a často selektivní)
- podmínka znalosti češtiny na úrovni A1 dle SERRJ pro získání trvalého pobytu
- podmínka znalosti češtiny na úrovni B1 dle SERRJ při žádosti o občanství ČR
- školy „úpí“ pod zvyšujícím se náparem dětí s odlišným mateřským jazykem a chybí dostatečné kapacity na jejich podporu

Dospělí: realita

- regionální dostupnost a různorodost dle potřeb cizinců není vždy a všude zajištěna
- systém se daleko více řídí aktuálně dostupnými zdroji a jejich pravidly než potřebami cílové skupiny - cizinců
- je selektivní
- přitom převládá tendence k stálému zvyšování nároků (při žádosti o trvalý pobyt či při žádosti o občanství ČR) bez předcházejících nároků na systém jazykové přípravy

Dospělí: integrace vs. exkluze

- kurzy češtiny nejsou všem stejně přístupné
- systém je zatížen dostupností zdrojů – převládá projektový přístup nad systémovým
- není dostatečně využíváno získaného know-how a jeho šíření pro různé typy jazykového vzdělávání dospělých
- systém je spíše exkluzivní než ryze pro-integrační: vybrané aktivity pro vybrané skupiny cizinců (ať již podle jejich pobytového statusu či země původu)

Děti: realita

- koncept češtiny jako druhého jazyka pro žáky – cizince/žáky s odlišným mateřským jazykem není fakticky uplatňován
- úspěch: podpůrná opatření pro žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ)
- převládá přístup „jak dítě naučit co nejdřív česky tak, aby mi v hodině rozumělo“ (oproti např. anglickému „jak dítěti zprostředkovat curriculum navzdory jeho neznalosti jazyka“)
- nejsou rovnoměrně a jednotně zajištěny
 - a) šíření a sdílení dobrých praxí mezi učiteli
 - b) podpora znalosti prvního jazyka
 - c) asistence pedagogů aj. podpůrných služeb

Děti: inkluze vs. vnější diferenciaci

- z hlediska žáků s OMJ (jejich učitelů) není systém dostatečně a stabilně zafinancován
- chybí diagnostické nástroje i jednotné postupy
- přístup se liší kraj od kraje, i škola od školy
- navzdory konceptu inkluze přežívají modely vnější diferenciaci, tj. trvalého rozdělování žáků podle schopností a výkonnosti (žáci se rozcházejí do odlišných typů škol s odlišnými nároky) – v takovém systému jsou pak žáci s OMJ zejména znevýhodněni

Celkové shrnutí

- přes nesporné pokroky a dílčí úspěchy stále platí, že český integrační a vzdělávací systém **NENÍ** v oblasti integrace cizinců a inkluze žáků s OMJ
- rovnoměrně kapacitně i kvalitativně přístupný
- spravedlivý
- motivující
- systémový

JE zatížen administrativně, projektovým a selektivním přístupem

= „při troše štěstí můžete českým integračně-vzdělávacím systémem projít velice uspokojivě, avšak máte-li zrovna smůlu...“

EVROPSKÁ UNIE -
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi

reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004015

Děkuji za pozornost

Vladislav Günter

gunter@nidv.cz

mintegration.org

A green curved arrow starts at the top of the letter 'm' and points to the top of the letter 'i' in the word 'integration'. The arrow is a solid green line with a small arrowhead pointing to the 'i'.

SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION

Integrační politika ČR - víme, co chceme?

Magda Faltová, Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s.

faltova@refug.cz, www.migrace.com

SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION

Obsah

1. Strategie a koncepce integrace
2. Institucionální zakotvení integrace
3. Strategie migrační politiky
4. Koncepce integrace cizinců
5. Lokální a regionální aktéři integrace
6. Povinné integrační prvky
7. Výzvy integrace

SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION

Poslání

- **Nestátní nezisková organizace poskytující poradenství migrantům bez ohledu na pobytový status**

Poslání

- Lidskoprávní organizace
- Respektování práv migrantů
- Právo na nezávislou a bezplatnou pomoc
- Nabízíme dlouhodobá řešení

Strategické dokumenty

- Strategie migrační politiky (červenec 2015)
- Koncepce integrace cizinců – ve vzájemném respektu (leden 2016)
- Státní integrační program (1.1.2016)

- **Ministerstvo vnitra – hlavní gestor migrační a integrační politiky ČR**
 - Centralizovaný systém
 - Odbor azylové a migrační politiky (OAMP) kumuluje veškeré rozhodovací, legislativní aspekty migrace včetně integrace
 - Vytváří politiky, legislativu, rozhoduje o pobytových oprávněních, vstupu na území, integraci, azylových řízení atd.
 - Financuje některé podpůrné služby pro cizince
 - Ostatní rezorty mají tendenci se odpovědnosti spíše vzdávat
 - Příspěvková organizace **Správa uprchlických zařízení (SUZ)** – www.suz.cz – provozuje detenční zařízení, uprchlická zařízení, příjímací střediska a některá krajská integrační centra, státní integrační program

Strategie migrační politiky

- Sekuritizace migrace včetně integrace
- Integrace – kapitola č. 1

„Česká republika dostojí povinnosti zajistit občanům v rámci své migrační politiky klidné soužití s cizinci a díky účinné integraci zabrání vzniku negativních sociálních jevů.“

„Jednoznačně je potvrzena potřeba dále aktivně působit v této oblasti a vytvořit takové mechanismy, včetně bezpečnostních záruk, které zajistí funkční a efektivní prevenci negativních aspektů spojených s migrací.“

Koncepce

- Vznik koncepce integrace cizinců – 2000, aktualizace 2006, 2011, 2016
- Každý rok přijímán Postup při realizaci aktualizované koncepce
- Cílová skupina – legálně pobývající cizinci ze 3.zemí
 - Doplnková skupina – EU občané a držitelé mezinárodní ochrany
 - Nejsou zahrnuti – žadatelé o MO a neregulérní migranti
- Cílová skupina – majoritní společnost

SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION

Koncepce

„Cílem integrační politiky je podpořit integraci jako proces, který vede k bezproblémovému a oboustranně prospěšnému soužití cizinců a majority, k budování vědomí sounáležitosti a spoluodpovědnosti za společné soužití a vybudování vzájemně provázané a komunikující společnosti. Integrace cizinců je klíčová pro zachování sociální soudržnosti společnosti, pro její ekonomický, sociální i kulturní rozvoj.“

- Směřuje k soběstačnosti cizinců
- Cizinci mají být schopni důstojného života v České republice a sami sebe dokázali vnímat jako součást této společnosti
- Integrační politika napomáhá otevřenosti a vstřícnosti majoritní společnosti k cizincům
- **Integrace je sdílenou odpovědností cizinců i majoritní společnosti v České republice**

Koncepce

- Priority koncepce integrace cizinců:
 - ekonomická a sociální soběstačnost
 - socio-kulturní orientace ve společnosti a vztahy mezi komunitami
 - Informovanost, znalost českého jazyka
 - Komunikace ve vztahu k majoritě
 - princip postupného nabývání práv cizinců v návaznosti na postupné nabývání vyšších pobytových statusů na území České republiky

Definice SIMI

- **Cílová skupina integrace: Osoba s migrační zkušeností – přímou i nepřímou**

INTEGROVANÝ MIGRANT

- **má možnost se podílet na běžných činnostech společnosti.** Proces jeho/její integrace je zakončen tehdy, pokud se i přes některé **zachované odlišnosti identifikuje s majoritní společností.** Míra a potřeba integrace je přitom do značné míry individuální.

INTEGRACE: **obousměrný proces vzájemného přizpůsobování se migrantů/migrantek a většinové společnosti.** Výraznější zaměření na **odstraňování bariér**, které integraci osob s migrační zkušeností brání.

Předpokladem úspěšné integrace je, aby **migranti byli motivováni k začlenění se do hostitelské společnosti** a aby jim byla **poskytována efektivní podpora v překonávání bariér** v různých oblastech života.

Koncepce

- **Integrace na lokální úrovni – specifická priorita**

„Úkolem krajů a obcí je aktivní podpora integrace cizinců, podpora rozvoje občanské společnosti na regionální i lokální úrovni, stejně jako podpora participace cizinců na veřejném životě.“

- **Nabízí omezené nástroje:**
 - Projekty obcí (dříve emergentní projekty)
 - Krajská integrační centra

SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION

Krajská a lokální úroveň

- Praha – integrační politika, akční plán
- JMK – program cílené a dlouhodobé podpory
- Brno, Kolín – připravuje
- Liberecký kraj mapování problematiky

Povinné integrační prvky

- **Současná právní úprava:**
 - Zkouška z českého jazyka na úrovni A1 pro trvalý pobyt
 - Zkouška z českého jazyka B1 a kulturních reálií pro získání občanství
- **Novela zákona o pobytu cizinců:**
 - Adaptačně integrační kurzy v 1.roce pobytu – 8 hodin
 - Zkouška z českého jazyka na úrovni A2 pro trvalý pobyt

Výzvy integrace

- Negativní nastavení společnosti, společnost očekává asimilaci
- Nepřátelské politické klima – populistické zneužívání migrace a integrace
- Centralizace integrace – nedostatečné zapojení aktérů
- Nízký zájem samospráv – regionálních i lokálních, absence povinností i nástrojů
- Restriktivní přístup státu k migrantům, nepřehledná legislativa – migranti využívají zprostředkovatele již od vstupu na území, nebuduje se důvěra ke státu a jeho institucím, omezování práv, zvyšování povinností
- Malá participace migrantů na veřejném životě
- Chybí evaluace integračních opatření a relevantní data

SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION

Děkuji za pozornost.

faltova@refug.cz

www.migrace.com

mintegration.org

A green curved arrow starts at the top of the letter 'm' and points to the top of the letter 'i' in the word 'integration'. The arrow is a solid green line with a small arrowhead pointing to the 'i'.